

“Cal confiar en l’escola; sovint és allà on es detecten els problemes de salut mental”

Per a Paloma Varela, directora del Centre de Salut Mental Infantojuvenil del Masnou, la pandèmia ha ajudat a conscienciar sobre els mals que afecten la ment

Paloma Varela, psiquiatra i directora del Centre de Salut Mental Infantojuvenil del Masnou (CSMIJ), subratlla la importància del fet que les famílies no mirin cap a una altra banda quan detecten “canvis o problemes de conducta” en infants i joves: “Cal confiar en l’escola, ja que molt sovint són els seus professionals els primers a detectar aquests problemes”. A partir d’aquí, és molt important “el treball en equip”, braç a braç entre famílies, escoles, professionals clínics i la comunitat en general.

Segons Varela, prop de la meitat dels trastorns mentals es manifesten en la infància. “Aquests problemes s’agreugen amb el temps i generen complicacions molt més grans si no s’intervé fins a l’edat adulta”, adverteix. En aquest sentit, posa en valor “la bona feina feta per l’Ajuntament del Masnou, els centres educatius i els EAP [equips d’assessorament i orientació psicopedagògica] quant a l’educació emocional”.

En general, les afeccions més comunes que aborden al CSMIJ són el trastorn per dèficit d’atenció i hiperactivitat (TDAH), els alimentaris (anorèxia i bulímia, bàsicament), els de l’espectre autista, els afectius i depressius, els psicòtics, l’ansietat i els comportaments obsessius i compulsius. En l’extensíssima i variada llista de problemes que afecten la salut mental, la psiquiatra precisa que cal distingir entre els “trastorns adaptatius, reactius als estímuls estressants del dia a dia o a un malestar emocional, i els trastorns

▲ El CSMIJ es troba al mateix edifici que allotja el CAP Ocata. DOMÈNEC CANO

mentals greus”. Varela destaca el bon paper que fan als centres d’atenció primària i la rellevància d’una bona intervenció comunitària.

L’any 2019 és el darrer en què, segons la directora, es pot fer un balanç quantitatiu que doni una idea ajustada del nombre de casos que assumeix el CSMIJ. Van atendre un total de 6.600 consultes. D’aquestes, 746 van ser primeres visites. L’equip del CSMIJ està format per un psiquiatra a temps complet i un altre a temps parcial, dues psicòlogues, una infermera i una treballadora social. Fan una mitjana de 7 visites a l’any per pacient.

“Fem tot el que podem, però el volum de casos que atenem no ens permet assolir la freqüència de visites que voldríem per a cada cas; amb alguns pacients hem

de fer intervencions quinzenals”, se sincera Varela. “Sovint sentim impotència per no poder arribar a tot el que voldríem”, afegeix. Destaca la feina “fonamental” que duen a terme la infermera i la treballadora social amb el seguiment dels casos i l’atenció a les famílies, a vegades en aspectes tan rellevants com les pautes alimentàries i les relacions parentals. També posa en valor els recursos i el bon tracte que el Consorci Sanitari del Maresme destina al CSMIJ: “Treballem amb unes bones condicions i sempre

són molt flexibles quan proposem introduir millores”.

El principal problema que assenyalava Varela per ampliar la freqüència de les consultes “és la gran manca de professionals, a tot Espanya”. Això se suma al fet que no es dediquen prou recursos econòmics a la salut mental: “Encara ens falta molt per apropar-nos al finançament que hi destinen a la resta d’Europa”, denuncia. La pandèmia ha estat un sotrac per a la salut mental que ha acabat impactant al CSMIJ. La seva directora, tot i afirmar que han passat “moltes dificultats” i que han hagut de fer front “a molta feina i sota molta pressió”, sap veure-hi un efecte positiu: “Ha donat visibilitat als problemes de salut mental, les persones que els pateixen i els professionals que ens hi dediquem. Abans era com si no existís, com si no fóssim necessaris.”

VOCACIÓ

L’equip del centre, format per sis professionals, va atendre 6.600 consultes l’any 2019, el darrer en què es pot fer un balanç quantitatiu ajustat